

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Θ'.

Χ

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ, 2 ΤΟΥ ΟΚΤΩΒΡΗ 1911

Χ

ΑΡΙΘΜΟΣ 449

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Π. Σ. ΔΕΛΤΑ. Τὸν καιρὸ τοῦ Βουλγαροκτόνου.
ΑΙΜΙΛΙΑ ΚΑΡΑΒΙΑ. Μαρίκα Κοτοπούλη.
Γ. ΚΑΜΠΥΣΗΣ. Ὁ Ἀρῆγιανός (τέλος).
Α ΔΕΚΟΠΟΥΛΟΣ. Ὁνειρο.
Ο ΜΠΕΚΕΣ. Τὸ συναπάντημα.
Χ. ΜΟΛΙΝΟΣ. Τὸ ἄγαλμα τῆς Ἐλισάβετ.
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Σημειώματα στὸ περιθώριον.
Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ. Ὑπεράνθρωπος (συνέχεια).
ΧΟΦΜΑΝΣΤΑΛ. «Ἡλέκτρο» (μετάφραση Κ. Χατζόπουλου).
ΨΥΧΑΡΗΣ. Πεζὰ τραγοῦδιον.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ - Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Α'

ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΣΟΥ

Ὅρθια, μετὸ κεφάλι σου σκυμμένο, μετὰ μάτια σου χαμηλωμένα, στέκεσαι καὶ συλλογιέσαι. Τί ἄμορφη πού εἶσαι! Συλλογισμένη μοιάζει κ' ἡ ἄμορφιά σου. Δὲν εἶναι λωλή, φαντασμένη ἄμορφιά, εἶναι ἄμορφιά ἰδεάτη. Δὲν εἶναι ἡ ἄμορφιά τῆς Ἀφροδίτης, ἐξὸν ἂν ὑποθέσῃς πὼς τῆς Ἀφροδίτης τὸ πρόσωπο, τὸ πῆρε ἄξαφνα ἡ Ἀθηνά. Καὶ δὲν εἶσαι πάλαι ἡ φαίδρη Ἀθηνά ἢ Ὀλύμπια. Εἶσαι δική μας Ἀθηνά, ταραγμένη.

Τὰ μαλλιά σου, σὰ μάδρη περικεφαλαία μυρωδάτη καὶ βαρειά, ὑψώνονται ἀπάνω στὸ μέτωπό σου, τὸ μέτωπο τῶρατὸ πού λές καὶ μέσα σου βαστά, μέσα σου συμμαζώνει, συγκεντρώνει τοὺς λογισμούς σου. Τὸ στόμα σου κλειστό, τὰ χεῖλια του σμιγμένα· δὲν ἀφίνει νὰ βγῆ ὄξω τὸ μυστικὸ πού στὰ στήθια σου φωλιάζει τάπαλά. Ὡς καὶ τὰ χερὰκια σου πού κρατοῦνε σφιχτὰ τὴν πολυρόνα ἔπου ἀκκουμπᾶς, φαί-

νουνται σὰ νὰ γυρέθουνε νὰ σκλαβώσουνε τῆς ψυχῆς σου τὴν ὀρμή.

Πές μου τί κοιτάξεις ἐκεῖ κάτω, μετὸ κεφάλι σου τὴ σκυμμένο, μετὰ χαμηλωμένα σου τὰ μάτια, συλλογισμένη; Μήπως τὸ βλέμμα σου θωρεῖ αἰῶνες ξεψυχισμένους, γκρεμισμένα μεγαλεῖα, βάραθρα ἔπου ἕνα ἕνα χάνονται τὰ θρόνισμα ἔλα καὶ τὰ θεῖα; Μήπως, παρθένα πού τὰ πάντα μελετᾶς, τοὺς θεοὺς μας στοχάζεσαι τοὺς πεθαμμένους, τὸν Οὐρανὸ μετὰ τὴ Γαῖα, τὴ Ρέα μετὰ τὸν Κρόνον, τὸν ἀρχέγονο τὸν Ἔρο;

Μὴ μοῦ τὸ πῆς τί κοιτάξεις καὶ τί γυρέεις. Ἄργά, εἶναι ἄργά γιὰ νὰ τὸ μάθω. Εἶναι ἄργά, εἶναι ἀδότατο πιά μου νὰ γαπηθῶ. Τὰ μάτια σου, παιδί μου, μὴν τὰ σηκώσῃς, γιὰτὶ δάκρυα πικρὰ θὰ πνίγανε τότες τὴν καρδιά μου. Στὸν καθρέφτη μέσα τῶ ματιῶνε σου, στὸ νερὸ τοῦς τάπαλό, χωρὶς ἄχ! νὰ μπορέσῃς νὰ μοῦ τὸ κρύψῃς, θάγνάντεθα τὴ νιότη μου τὴ μαραμμένη, τὰ βνειρά μου τῆς ἀγάπης τὰ ναθαγημένα, πού σὲ κανένα μάτι πιά δὲν μπορῶ τὸ φῶς τοῦς νὰ διῶ.

—><—

Β'

Ο ΜΑΡΣΥΑΣ

Νὰ ζήσῃ τὸνομά του γιὰ νὰ ζήσῃ καὶ ἡ ντροπή του.

Τόλμησε νὰ καλέσῃ μετὰ τὸν Ἀπόλλωνα. Ὁ θεὸς λέξῃ δὲν τοῦ εἶχε πει ποτέ του, κοιταγμένο κἄνε δὲν τὸν εἶχε. Ὁ σάτυρος θύμωσε γιὰ τὸ καταφρόνιο. Θέλησε νὰ δείξῃ! Νὰ δείξῃ, σὲ ποιόνε; Σ' ἕνα θεό. Νὰ δείξῃ τάχα τί μπορεῖ. Καὶ τί μπόρεσε; Μπόρεσε νὰ κλέψῃ, ὁ κάλπικος ὁ ποιητής, μὴ σύριγγα τῆς Ἀθηνᾶς. Ἡ θεὰ τὴν εἶχε παραιτημένα, ριχμένη κατὰ γῆς, κάπου στὴ βάρβαρη Φρυγία, κ' εἶπε πὼς ἀνάθεμα νὰ χῆ ἔποιος ἐρθῆ καὶ τὴν κλέψῃ.

Τὴν ἔκλεψε ὁ Μαρσύας καὶ τότες ὁ λαφρόμυαλος κὶ ὁ ψέφτικος ἐγῆκε νὰ παραβγῆ μετὰ τὸν Ἀπόλλωνα. Ὁ μέγας διδάχος, ὁ μάστορ τῆς μουσικῆς καθισμένος ἤσυχα στὸ θρόνον του, Ὀλύμπια, γελαστά, μετὰ ἀλάλητο χαμόγελο πού μήτε καταφρόνιο πιά δὲν εἶδεινε, ἀκούγε ἢ ἔκανε πὼς ἀκούει τοῦ ἀσυνειδήτου τοῦ τραγοῦδι. Μετὰ κἄτι κινήματα γελοῖα, μετὰ μὴ πρηφάνεια, μετὰ κἄτι πόζες κωμικῆς,

τέλειωσε ὁ ἀχρεὸς τὸ χαδὰ του. Τότες σηκώνεται ὁ θεός.

Καὶ παίζει.

Καὶ στὴν ἀρχή, ὁ σάτυρος στέκεται μὲ τὸ κεφάλι του ὄρθιο, πεισματωμένο, σαρκαστικό. Ἐπειτα κατεβάζει τὴ μούρη. Ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ Ἀπόλλωνα, εἶδε τὴ Νίκη νὰ πετᾷ μὲ τᾶγια τὰ φτερά της. Μόλις ἄγγιξε τῆς λύρας τὶς χορδὰς καὶ νίκησε ὁ θεός. Οἱ Μοῦσες ποὺ εἶχανε νὰ κρίνουνε τὸν ἀγῶνα, καταδικάζουνε τὸν παλιάτσο, ποὺ δέρνεται, παρακαλεῖ καὶ κλαίει. Μήτε νὰ τονέ σιμώσῃ καταδέχεται ὁ γιὸς τοῦ Δία καὶ τῆς Λητώς. Ἀφίνει ἓνα Σκύθη νὰ τοῦ γδείρῃ τὸ πετσί του, νὰ τὸ κρεμάσῃ σ' ἓνα δέντρο, γιὰ αἰώνια ντροπὴ του.

Ἐσὺ ποὺ πήγες καὶ μάζωξες, ὄξω ἀπὸ τὴν πατρίδα σου, μιὰ φλογέρα σαπισμένη, ἐσὺ ποὺ τὴ γλώσσα σου ἀρνήθηκες, ἐσὺ ποὺ νόμισες πῶς εἶσαι κάτι, ἐσὺ ποὺ βγήκες, ἄτιμε, νὰ βρίσῃς τοὺς θεούς, τὴν τύχη τώρα τοῦ Μαρσύα νὰ ζουλέθῃς, ποὺ τουλάχιστο ἔμεινε ἄνομά του, ἐνῶ ἐσένα θὰ σὲ κρεμάσω ἐδῶ, πετσί καὶ κόκκαλο, ἀνονόμαστε Μαρσύα.

22 τοῦ Σταβροῦ 1911.

I'

ΛΥΤΡΩΜΕΝΟΣ

Ἡ ὁμορφιά της δὲν ἔχει ταίρι. Ἄσπρο κάτασπρο τὸ κορμί της, ποὺ τὸ χνουδί του τὸ ξαθὸ λές καὶ τὸ χρυσῶνε. Ξαθὰ τὰ μαλλιά της κι ὅταν τὰ περεχύνει: στὸ στήθος της τὸ λεφκό, γίνονται ἤλιος τὰ μαλλιά της ποὺ οἱ ἀχτίδες του σὲ χαδέβουνε καὶ σὲ καίνε. Τὸ φῶς τὸ γαλανὸ ποὺ μέσα στὰ μάτια της φέγγει, κάποτε, τὴν ὥρα τῆς ἡδονῆς, σὰ νὰ σκοτεινιάζῃ καὶ νὰ γριέθῃ, ὅτα λαίμαργα σὲ κοιτάζει, ἔταν ἀπελπισμένα λαχταρᾷ νὰ βουφήξῃ στὴ σάρκα της τὴ ζωή σου.

Ἡ σκύλα! Μὲ γέλασε. Ἠέματα μοῦ εἶπε, μοῦ ἀράδιασε ψευτιές, μοῦ ὄρκιζότανε πῶς μὲ λατρεύει, ἐνῶ ἔτρεχε μὲ ἄλλους. Ἡ ἀπιστῆ! Ἐβλεπε πῶς τὴν κατάλαβα, πῶς πήγαινα κιόλας νὰ τὴν τζακώσω. Κ' ἔφυγε ἀπὸ πείσμα ἢ πατσαβούρα μ' ἔνανε ἀπὸ τοὺς σιχαμένους ποὺ ἔσερνε μαζί της.

Κι ἀπὸ τότες ἀνοιξε ἡ καρδιά μου, ἀναγάλλιασε ἡ ψυχὴ μου. Ὅλα, ὅλα τώρα τὰγαπῶ, νοιώθω πῶς μπορῶ πιά ὅλα νὰ τὰγαπήσω. Ἀγαπῶ τὰ δέντρα, τὰ λουλούδια, τὰ λιθάδια, τὰ βουνά, ποὺ πρῶτα δὲν εἶχα μάτια νὰ τὰ δω. Τώρα τρελαίνουμαι γιὰ τὴ θάλασσα, ἐρωτεύουμαι τὸν οὐρανό. Ἄχ! τί καλὸ, τί θεο πρᾶμα νὰ ζῆ κανεῖς! Εἴμουνα σκλάβος. Νά

σήμερις ἔλυτρωμός μου. Δικὴ μου πιά ἡ δημιουργία.

27 τοῦ Ἀλωνόρη, 1910.

Δ'

Ἡ ΜΑΡΙΑ-ΕΛΕΝΗ ΑΡΧΙΖΕΙ ΚΑΙ ΖΟΥΛΕΒΕΙ

— « Μαμά! ... »

— « Τί θέλεις πάλε ; »

— « Τὸ ἀδερφάκι μου, ἔταν ἔρημ, θὰ τρώῃ ; »

— « Νὰ τρώῃ, βέβαια πῶς πολὺ δὲ θὰ τρώῃ.

Μὰ θὰ πίνῃ. »

— « Θὰ πίνῃ ; »

— « Ναί, θὰ πίνῃ ὅπως ὅλα τὰ μωρά. »

— « Καὶ τί θὰ πίνῃ ; »

— « Τί βρωτᾶς, ἀφοῦ τὸ ξέρεις ; Θὰ πίνῃ γάλα. »

— « Γάλα ! Καὶ ποὺς θὰ τοῦ δίνῃ ; »

— « Ποὺς ; Ἡ μαμά του, ὅπως σοῦ ἔδινε καὶ σένα. »

— « Θὰ τὸ πάρῃς νὰ τὸ βαστάς στὴν ἀγκαλιά σου, τὸ ἀδερφάκι, μαμά ; »

— « Στὴν ἀγκαλιά μου. Ἡ θὰ τὸ βαστῶ καὶ ἡ θὰ βουζάνῃ, ἐννοεῖται. »

— « Ἡ θὰ τὸ βουζάνῃς, ἐσὺ : »

— « Ἐγὼ θὰ τὸ βουζάνω. »

— « Ἐσὺ, ἐσὺ, μάννα : »

— « Ἐγὼ, ἐγὼ, ἡ μαμά. »

Σωπαίνει τὸ μικρό. Πάει νὰ παίξῃ μὲ τὰ παιχιδάκια του σὲ μιὰ γωνιά. Ἰστέρις ἀπὸ πέντε λεφτά, ξαναζυγώνει καμαρωμένη, μ' ἓνα ὕφος νοικοκερᾶς ποὺ τᾶβαλε ὅλα πιά σὲ τάξη, μιλᾷ μὲ ἡσυχία μεγάλη, μὲ ἡσυχία μεγάλη ἀποφασίζει:

— « Μαμά, ἐγὼ τὸ συλλογίστηκα. Ξέρεις : Εἶναι πολὺ πὺς φρόνιμο νὰ μὴν πίνῃ, τὸ ἀδερφάκι προτιμότερο νὰ τρώῃ. Πιὲ θεφετικό. Μὴν τοῦ δίνῃς γάλα. Καλήτερα πατάτες καὶ μπριζόλιτσα. Καθούμαστε τότες καὶ τρώμε τὰ δυὸ μας μαζί! »

31 τοῦ Χριστοῦ, 1910

E'

ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

Τώρα ποὺ γεράζω, τὰ μικράτα μου θυμοῦμαι, θυμοῦμαι τὰ πρῶτα πρῶτα μου τὰ χρόνια ἡ Πόλη μου ἢ παλιὰ κ' ἡ ἀγαπημένη, σὰν πανόραμα παντοτινὸ, γυρῖζει τριγυρῖζει στὰ μάτια μου μπροστά.

Βλέπω τὴ θάλασσα μὲ τὸν ἥλιο τὴν κυματιστή, κάθε κῶμα καὶ μιὰ σπιθα, τὴ θάλασσα ποὺ γυαλίζει μαθεῖα. Βλέπω τὴν Πρίγκιπό-μου τὴ μυρωδάτη μὲ τίς γαζίες, μὲ τὰ πέφκα, μὲ τὸν Ἄη Γιώργη. Βλέπω στὴν Πρίγκιπο τὸν μπαξέ μας, τρώγω βοδάκινα καὶ σταφύλια τοῦ μπαξέ. Βλέπω τὸ πέτρινο τὸ ριχτίμι τοῦ σπιτιοῦ μας. Βλέπω ἄξαφνα καὶ στὸ Γαλατὰ τὸ σερβανὶ ἀπ' ἔπου πηγαινα τὸ πρωτ', νὰ κοιτάξω τὸ Γεφύρι κάτω μὲ τὸν κόσμο. Καὶ βλέπω, βλέπω πάλι ἀπὸ τὸ σερβανὶ μας ἔλα τὰ πάντα σὰν ἀποτυλιγμένα στὸ χνοῦδι ἐκεῖνο τῆς ἀβγούλας μας τὸ χρυσό. Καὶ συλλογισθῆμι·

— « Ἄχ ! νὰ εἶμουνε καὶ πάλι παιδί ! »

Πέμπτη, 26 τοῦ Γεννάου, 1911.

ζ'

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Χρόνια σου πολλὰ κ' ἐφτυχισμένα, Μαρία — Ἐλένη !

Ἄκουε, κουκλίτσα μου τριῶ χρονῶ ποὺ μοῦ κάνεις καὶ τὴ μεγάλη ; Χρόνια πολλὰ νὰ μοῦ ζήσης. Ναῖσκε ! Νὰ σὲ διοῦνε, νὰ σὲ χαροῦνε οἱ στερνοί μας, ὀγδόντα, ἐνενήντα χρονῶ γριούλα, καὶ πάντα σου ἐφτυχισμένη.

Ἐνενήντα ! Γιὰ στοχάσου το ! Ἐνενήντα χρονῶ ! Τὸ λέω καὶ μὲ παίρνουνε οἱ λογισμοί. Σὰ θὰ εἶσαι γριούλα ὀγδόντα ἐνενήντα χρονῶ, δὲ μοῦ λές ; τί θὰ γίνεταὶ ὁ κόσμος ; Τί ἀλλαγές θὰ διοῦνε, τί καινούρια θὰ βγοῦνε στὴ μέση ; Θὰ πετοῦνε μαθεῖς οἱ ἄθρωποι στὸν ἀέρα μὲ φτερά σὰν πουλιὰ γιγαντένια ; Θὰ χόρουμε σιδηροδρόμους στὰ σύννεφα χτισμένους ; Θὰ ρχίσουμε κουδέντες μὲ τὸν Ἄρη ; Θὰ συννεοῦνται ἀναμεταξὺ τους οἱ διάφοροι πλανῆτες ; Θὰ κατεθῆ ὁ ἄθροπος στὰ πόδια τῆς γῆς ; Θὰ ράξη στῆς θάλασσας τάποθάβια ;

Φαντάσου ἐσύ, τί δὲ θὰ διῆς σ' ἐνενήντα χρόνια ; Τί καημὸς νὰ προδέθῃ ὁ κόσμος καὶ γὼ νὰ μὴν εἶμαι κεῖ, γιὰ νὰ χαίρουμαι βλέποντας ἔλα τὰ γνωστα ποὺ τὰ κάμαμε γνωστά μας ! Κι ὡστόσο παρηγορισθῆμι ποὺ θὰ εἶσαι σύ. Κάτι δικό μου, κάτι ἀπὸ μένα, μαζί σου θὰ ζῆ, μαζί σου θὰ ξέρω καὶ θὰ χαίρεται μαζί σου. Ἴσως μάλιστα, θαρρῶντας πὼς ὑπάρχω ἀκόμη κάπου, ἴσως ἐρῆς καὶ μοῦ πῆς τίποτις ἐκεῖ ποὺ θὰ κοιμοῦμαι, γιὰ ἔλεος τίς ἀλλαγές ποὺ γύρω σου θὰ βλέπης.

Μὰ τάχα πιστέβεις ν' ἀλλάξῃ τόσο πολὺ ὁ ἄθροπος ὁ ἴδιος ; Πολλὰ νομίζω πὼς δὲ θ' ἀλλάξουνε ποτέ τους, κι ὅταν ἐσύ, κοκονίτσα μου καμαρωμένη, καταστήσης γιαγιά, θὰ διῆς πὼς ὁ ἄθροπος ἀλλά-

ζει λίγο, γιὰτι τότες, τότες μονάχα θὰ καταλάβης, γριούλα μου χαριτωμένη, ποὺ θὰ περιτριγυρίζουνε τὰ ἐγγόνια σου, θὰ καταλάβης πόσο σὲ λάτρευε ὁ παππούς.

1-27 τοῦ Γεννάου, 1911.

ζ'

ἘΝΑ ΟΝΕΙΡΟ

Ζύγωσε, στάθηκε κοντά, κοντά μου, κατάντικρό μου, μὲ κοίταξε μὲ τὰ μάτια τῆς τὰ γαλανὰ, χαμογελοῦσα, ἐφτυχισμένη, καὶ τῆς εἶπα·

— στὸν ὕπνο μου. —

— « Ναί, βέβαια νὰ παρθοῦμε, ἀφοῦ ἀγαπιούμαστε. Νὰ παρθοῦμε, ἀφοῦ εἶσαι σύ. »

Τὴ λέγανε Ἀλεξάντρα. Πρώτη φορὰ ποὺ τὴν ἀγνάντεθα·

— στὸν ὕπνο μου. —

Κατεθήκαμε ἀντάμα στὸν μπαξέ. Βρεθήκαμε ἀντάμα σ' ἕνα μέρος ἔπου τρέχανε σωρὸ σωρὸ βράκια σταδρωτά, μὲ ἄμμους ἀναμεταξὺ τους. Τῆς ἔδινε τὸ χέρι, νὰ τὴ βοηθῶ, νὰ πατᾶ στὸν ἄμμο, νὰ μὴ βρέχουνται τὰ πόδια τῆς στὸ νερό. Καὶ τῆς κάνω·

— στὸν ὕπνο μου. —

— « Πές το δά, πὼς ἂν ἄξαφνα γλιστροῦσα, ἐνῶ σὲ βραστῶ, θάσκανεσ στὰ γέλια. »

Τότες ἀνεθήκαμε στὸ σπιτι. Κάθησε στὸν κόκκινο σοφά, κάτω, μακριὰ μου, σὲ μιὰ γωνιά, κι ἀπὸ μακριὰ τὴν κοίταξα ἐρωτεμένος, λυπημένος. Κι ἀγαπιούμεστα πάντα μας

— στὸν ὕπνο μου. —

Ἐπειτα, πήρα μιὰ μιὰ τίς ἀπέραντες σάλες τοῦ παλατιοῦ, γιὰτι τώρα πιά εἶμουνε σὲ παλάτι. Ἄδειες οἱ σάλες ἔλες. Πουθενά μου δὲν τὴν ἔβλεπα. Μῆτε τὴν ξανάειδα πιά μου.

Βρήκα τότες τὴ μικρούλα τὴ χρυσή μου καὶ πῆγαμε νὰ καθήσουμε μαζί, κουδεντιάζοντας, στὴν ἀπρογιαλιά·

— στὸν ὕπνο μου. —

1 τοῦ Φλεβάου, 1911.

η'

ΤΟ ΠΕΦΚΟΚΛΑΔΟ

— « Παππού, δὲν εἶσαι καλά ; Ἐχεις συνάχι ; Ἐχεις θερμῆ ; Πάω, κάτι νὰ σοῦ φέρω, νὰ σὲ γιὰτρέψω. »

Και πετιέται τὸ πουλί μου στὸν μπαξέ και μοῦ κόφτει και μοῦ φέρνει — ἓνα πεφκόκλαδο.

Ἔνα πεφκόκλαδο! Ἔνα κλαδί ἀπὸ τᾶγιο τὸ δέντρο πού ἦ Μυρριάνα τᾶγαποῦσε...

Χρυσό μου ἐσύ, πῶς τὸ κατάλαβες ἢ ἂ δὲν τὸ κατάλαβες πῶς τᾶκαμες; Πῶς μοῦ τᾶδωσες τὸ κλαδί ἐκεῖνο;

Μήπως ἀπὸ τοὺς πεθαμμένους στοὺς ζωντανούς, ἀπὸ τῆς παρθένες τῆς ἄγνης στὰ παιδάκια τᾶγνά, ἢ πᾶρχουνε ἄγνωστα κι ἄφαντα τᾶδια πού συνδέονουνε τῆς ψυχῆς;

Ἦ μήπως εἶναι τίποτις ἄλλο;

Ναί, ἄγιο τὸ σύβολο τοῦ πέγκου, Μαρία — Ἐλένη, τοῦ πέγκου πού στὸ χεράκι σου τὸ κρατεῖς.

Καθισμένη ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ πέγκα, ἢ Μυρριάνα μὲ τὴ μυρωδιά τους συνέσμιγε· ὅ τι ὠραίο και γενναῖο κι ἁρμονικό και θεῖο και μοναδικὸ εἶχε τὸ μοναδικὸ τῆς τὸ εἶναι.

Δὲν πεθαίνουνε τὰ ὠραία, τὰ γενναῖα, τὰ μοναδικά, μνήσκει αἰώνια ἢ μυρωδιά τους, και σὲ κάθε γενιά βγαίνει μιὰ ψυχὴ πού τὴν πήρε ἀπὸ μιὰ ψυχὴ προτερινή τῆς, γιὰ νὰ τὴ μεταδώσῃ κατέπι, ἄσθηστη ἀνάστα τοῦ καλοῦ, σὲ καμιὰν ἄλλη ψυχῆ.

27 τοῦ Σταβροῦ, 1911.

Θ'

ΠΕΝΤΑΣΤΙΧΟ

Θὰ πάω σιγανὰ κι ἀβῆρωστημένα
 Στὸν τάφο σου μιὰ μέρα νάκκουμπήσω.
 Λυὸ λόγια μοναχὰ θὰ ψιθυρίσω
 —Καιρός, πολὺς καιρός πού δὲ σὲ εἶδα!—
 Και λέγοντα: ἀφτὸ θὰ ξεψυχήσω.

21 τοῦ Φλεβάρη, 1909.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΗΣ ΕΛΙΣΑΒΕΤ

(Στὸ TERRILET)

Ἀξέχουστη βασιλίσει, ὄνειροαλέχτρι,
 Τὸ χέρι τὸ ἄτεχνο πού καταπιούστηκε
 Μὲ τὴ δική σου τὴν ἀσύγκριτη μορφῆ
 Ἔνα κομάτι μίρμαρο νὰ ζωντανένη,

Καθόλου φαίνεται πῶς δὲ στοχάστηκε
 Τί τρομερότερη σοῦ ἄνοιγε πληγῆ
 Ἄπ' τοῦ φονιά σου μὲ τὴ σκοτισμένη σκέψη,
 Αὐτοκρατόρισα ἰδανικογυρεύτρα,

Lausanne

X. ΝΟΥΜΑΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΡΙΟ (*)

83

Τὰ ποιήματα πού εἶν' ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὰ γεγονότα τῆς ἡμέρας. Φτάνει νὰ εἶναι ἀπὸ ποιητῆ· κ' ἔχουνε τὸ χαραχτήρα τοῦ ἀσάλευτου, τοῦ παντοπινοῦ. Κ' ὕστερ' ἀπὸ καιροῦς και χρόνια μποροῦν νὰ προσεγγίσουν τὴν ἐντύπωση πού μᾶς προσενοῦν τὰ μεγάλα ἱστορικά θέματα, δταν ὁ ποιητῆς τὰ καταπιάνεται. Διαβάστε στὸ Μαρκορά «Τὸν ἐρχομὸ τοῦ Γεωργίου Α'» και τὸ «Βασιλικὸ ὕμνο.»

83

Μπορεῖ νὰ μοῦ παρατηρήσουν πῶς πολλὲς φορές, μάλιστα στίς κριτικές μου δοκιμῆς, δὲ φαίνουμαι τελειωτικὰ πληροφωρημένος γιὰ ὅσα ὑποστηρίζω. Τὰ μαρτυρικά μου δὲν εἶναι βλασανισμένα καθὼς πρέπει. Μπορεῖ. Μὰ ἐγὼ δὲν εἶμαι φιλόσοφος, δὲν εἶμαι κριτικός. Ἐγὼ εἶμαι λόγια. Ἄν τὰ λόγια μου φέρουνε κανένα γιὰ νὰ φιλοσοφήσῃ, ἢ τοῦ ξυπνᾶν τὴν κρίση, ἢ τοῦ φυτρώνουνε στοχασμούς, ἢ σπέρνουν κάτι, μὲ φτάνει. Ἐπειτα και τί στὸν κόσμο τοῦτο, πρόσωπο, ἀντικείμενο, ζήτημα, στέκεται γερὰ στὰ πόδια του; Και γιὰ τί μπορεῖ νὰ ποῦμε πῶς κριθῆκε τελειωτικὰ;

84

Γιατ' εἶμαι σκεπτικιστῆς, ἂς ποῦμε, κι ἀπορῶ κι ἀπιστῶ και ρωτῶ, γι' αὐτὸ κ' ἐκεῖνα πού μὲ πείθουν πῶς εἶναι ἀλήθειες, ἔχω διάθεσι, νὰ τὰ κηρύξω και νὰ τὰ διαλαλήσω, φανατισμένα, στὰ τετραπέρατα. Ὅσα πιστεύω ὁ ἀπιστος, τὰ πιστεύω χίλιες φορές πιὸ πολὺ ἀπὸ ἄλλους, εὐκολόπιστους. Παράδειγμα τὸ γλωσσικό μας τὸ ζήτημα.

85

Ἡ γλώσσα κάποιων ἐφημερίδων. Στὴν ἴδια τὴ γραμμῆ ζευγαρωτὰ οἱ πιὸ ἀχώνευτες ἐλληγικοῦρες μὲ τὰ ὁμότερα τῆς ξενομανίας ἀλαμπουρνέζικα. Καμὰ φροντίδα λογικῆς και μουσικῆς· δηλαδὴ τέχνης. Κι ὁ δημοσιογράφος τεχνίτης εἶναι τοῦ λόγου, στὸ εἶδος του. Κι αὐτὸ τὸ λένε φυσικότητα κι ἀλήθεια. Κολοκίθια. Δὲν μποροῦνε νὰ κυβερνήσουν τρεῖς γραμμῆς ἀπὸ τὴ γλώσσα τους, και θέλουνε νὰ κυβερνήσουν τὴν κοινὴ γνώμη.

(*) Κοιτάξτε ἀριθ. 341, 354, 368, 375, 387 και 448.